

dijete, sina, muža u pogibelji, obraćenje bliske osobe i stotinu drugih konkretnijih potreba. Ljubav je domišljata i dosjetljiva.

Dobro je da se puk polako uputi u ovakve načine. Bit će mu lakše u crkvi za vrijeme šutnje. Inače ne zna što bi radio, pa se dosađuje.

Valja naglasiti da je Crkvi do klečanja, bilo javnog bilo privatnog veoma mnogo stalo. To je pokazala time što ga i danas u smanjivanju oprost, ipak dariva potpunim oprostom kad netko ostane s Isusom kroz po sata.¹²

1. Bogoslužje, misal i brevijar za vjernike, J. Radić, Makarska 1965. str. 420—284.

2. Notitiae (liturgijski časopis Savjeta za sprovođenje liturgijske Konstitucije), br. 38, str. 133—134.

3. Eucharisticum mysterium br. 50, AAS 59 (1967) str. 567.

4. Presbyterorum Ordinis (Dekret o svećenicima) br. 5.

5. Sacrosanctum Concilium (liturgijska Konstitucija) br. 13.

6. Eucharisticum mysterium br. 58, AAS 59, str. 570.

7. Eucharisticum mysterium br. 59, AAS 59, str. 570.

8. Eucharisticum mysterium br. 62, AAS 59, str. 571.

9. Eucharisticum mysterium br. 66, AAS 59, str. 572.

10. Notitiae (liturgijski časopis Savjeta za sprovođenje liturgijske Konstitucije) br. 39, str. 134.

11. Eucharisticum mysterium br. 62, AAS 59, str. 571, a uz to komentar u Notitiae br. 39, str. 135.

12. Manuale delle indulgenze, Roma 1968, br. 3.

o. R. Grafenauer

Opaska uredništva. — Za provođenje onoga što pisac predlaže kod javnog bogoslužja potrebna je suglasnost crkvene vlasti.

DOKUMENTI O OBNOVI REDOVNIŠTVA

Sv. Kongregacija o redovnicima objelodanila je *Instrukciju »Renovationis causam«* u cilju da olakša prilagođenje odgoja redovnika zahtjevima našeg vremena. Ova Instrukcija utvrđuje bazu za duhovni preporod redovništva, jer je ono bitni elemenat (Osser. Rom. Nro 35 od 12. II. 1969) obnove čitave Crkve kakvu hoće II Vatikanski Sabor. Eto, zato je od izvanredne važnosti Instrukcija »Renovationis causam« i za sve kategorije redovništva i za svu Crkvu.

Ukratko ćemo istaknuti, jasno i točno, načela, na kojima se ona bazira, da izvrši ovu ulogu. I naglasit ćemo na koji način ona organizira pripravu mladog redovnika da ga ospo-

sobi za izvršenje svih zahtjeva koje na njega postavlja njegovo zvanje. »L'Osservatore« posvećuje ovom problemu četiri vrlo značajna članka: Br. 32, 34, 35, 38 tek. godine.

I. VAŽNOST DOKUMENTA

Drugi Vatikanski Sabor jako insistira na tradicionalnom nauku koji se odnosi na sveopće zvanje svih članova Crkve — *na svetost*. (Lumen gentium, V. poglavlje). Sabor tvrdi kako svi Kristova vjernici, bilo u kojim životnim uvjetima, mogu i moraju težiti na *savršenstvo ljubavi*. Na taj način Sabor je pokazao čisto i bistro da je njegov glavni cilj *duhovni preporod vjernika* preko kojeg bi se postigli svi drugi ciljevi, a posebno *proširenje Kraljevstva Božjega*, (Ad Gentes, br. 23); *ujedinjenje kršćana* (Unitatis redintegratio, br. 7); *apostolat lajika* (Apostolicam actuositatem, br. 3); *efikasna prisutnost kršćana u svijetu*, (Gaudium et spes, br. 43).

U ovom duhovnom preporodu Crkve, redovnici imaju odigrati nezamjenljivu ulogu. Čita se u »Lumen Gentium«, br. 44: »Zavjet evanđeoskih savjeta znak je koji može i mora vršiti snažan utjecaj na sve članove Crkve da ih oduševi, sa zanosom, ispunjati sve dužnosti kršč. zvanja.« Stoga je preporod redovničkoga života od vrhunske važnosti za postignuće cilja koji je Sabor postavio. To je on izrazio u dekretu »Perfectae Caritatis (br. 18) ovim riječima: »Adekvatan preporod redovničkog života ovisi prije svega od izgradnje njegovih članova«. Sad je sv. Kongregacija redovnika objelodanila *Instrukciju »Renovationis causam«* uprav za to: *Kako treba provesti tu formaciju mladih redovnika*.

Vrhovni auktoritet Crkve fiksira *opće norme*, koje će se moći primijeniti za upriličiti formaciju redovnika zahtjevima našeg vremena, kao i vlastitim ciljevima svake pojedine redovničke obitelji.

Evanđeoski savjeti dio su sadržaja Objave. Ali Crkva, kao od Krista proglašeni »Auktoritet, pod vodstvom Duha Svetoga, pobrinula se da izrazi čisti nauk i uredi praksu.« (Lumen gentium, br. 43).

Crkva je skrupulozno izvršila svoj zadatak, odobravajući i usklađujući redovnička Pravila koja su joj vjernici, svake časti dostojni, donosili na odobrenje. Ona, asistirana od Duha Svetoga, svjedočila je da su njihova Pravila sposobna voditi

njihove sljedbenike do savršenstva. Crkva nije nikada prestala bdjeti, da redovničke obitelji ostanu vjerne normama savršenstva.

Uprav u ovom smislu Crkva je i sada jednako nastupila. Ona je poslije II Vatikanskog Sabora preporučila da se razvije široki zamah revizije Pravila i Konstitucija na Generalnim Kapitulima svih Redova poslije široke konzultacije svih redovnika. Što se tiče formacije mladih redovnika, svi su Generali Redova jasno se izrazili da ona potpuno ne odgovara potrebama raznih Obitelji u sadašnjem redovničkom zakonodavstvu. I oni su uputili sv. Kongregaciji mnoge peticije koje su članovi sv. Kongregacije dugo proučavali, i u spomenutoj Instrukciji propisali norme za reformu redovničkih Ustanova. Budući da danas ima mnogo redovničkih Obitelji, rasutih po svim kontinentima, s članstvom najrazličitijih osobnosti, sv. Kongregacija nije htjela nametnuti uniformirane zakone, već je ostavljeno svakoj redovničkoj obitelji sloboda prilagoditi formaciju svojih redovnika prema raznim uvjetima mjesta i vlastitim specifičnim ciljevima pojedinih Redova.

Osim toga, budući da je čitav svijet u neprestanom vrenju i mijenama, nije bilo moguće »a priori« odrediti, najbolja rješenja. Stoga je Crkva cijenila za zgodno dati jedan period širokih iskustava u kojem će redovničke Obitelji otkriti najbolja rješenja.

Glavni je cilj Instrukcije *spasiti bitne vrednote* redovničkog života. Danas je redovnički život pod zasjedom »sekulariziranja« kojemu je cilj: odnose s Bogom i Njegovim kultom zamijeniti s odnosima ljubavi prema braći i predanja vremenitim obvezama, koje su, u apostolatu sve urgentniji. Mnogi redovnici krivo misle i čine da te obveze od njih traže *napuštanje samostanskog života* i potpuno se približiti svijetu da ga evangeliziraju i da se u nj ucijepe.

Što se tiče *apostolata*, Instrukcija naglašava da nijesu sve vrste apostolske akcije zgodne za redovnike već samo one forme koje su *u skladu* s njihovim zvanjem *Kristovih svjedoka i ljudi posvećenih Bogu*. U naše doba apostolska akcija traži svačiju suradnju, ali zahtijeva da joj se svako posveti prema vlastitom zvanju. Kad bi se primijenilo ovo razborito načelo, koliko bi bilo manje poteškoća i nesreća u redovima svećenika i redovnika koji nasreću u apostolske akcije koje ne odgovaraju njihovom zvanju!

Radi ovog razloga Instrukcija insistira na primat *nutarnjeg* života redovnika apostola. U tom je smislu energično govorio Papa Pavao VI Generalima reda 23. V 1964.

»U preporodu Vaših zavoda morate se pobrinuti da dadećte uvijek glavni dio duhovnom životu Vaših redovnika. Mi apsolutno nećemo da između Vaših redovnika, posvećenih djelima vanjskog apostolata, prevlada krivo mišljenje da bi najprije trebalo pobrinuti se za vanjsku akciju, a onda, poslije nje, na nutarnje savršenstvo, kao da bi to bio zahtjev našeg vremena i nužni odgovor sadašnjim potrebama Crkve. Zanosna aktivnost i ozbiljni duhovni život ne samo da nijesu u protimbi, nego tako su usko povezani da ne mogu napredovati nego u zajednici. Djelima treba nadodati žarku molitvu, brigu za čistoću savjesti, podnošenje suprotnosti, aktivnu ljubav za sve inicijative u pitanju spasenja duša. Ako se propuste ove vrijednosti, apostolski naponi neće postići znatnu plodnost. Duša koja trune u mlakosti neće uspjeti da na dulji rok izbjegne skrite pogibli niti u vršenju svete službe.

Sve je ovo jeka nauka Ekumenskog Sabora koji je naglasio da članovi Zavoda posvećenih apostolskim djelima moraju »čitav svoj redovnički život proniknuti apostolskim duhom i svoju apostolsku akciju oživjeti religioznim duhom. Ako redovnici hoće odgovoriti svome zvanju, slijediti Isusa Krista i služiti Isusa Krista u svim njegovim članovima, treba da njihova apostolska aktivnost izvire iz njihovog intimnog jedinstva s Bogom.« (»Perfectae caritatis«, br. 8).

II FUNKCIJA DOKUMENTA

Da se može odrediti kakva danas mora biti formacija redovnika, Instrukcija opominje da se ona mora potpuno orijentirati na *vječni zavjet*. Radi ovog cilja aktuelni je zahtjev redovničke formacije da je se *mora što više produljiti*, što više je učiniti progresivnom i bolje upriličenom vlastitoj svrhovitosti svakog pojedinog Instituta.

1. *Narav vječnog zavjeta*. Redovnički zavjet kojim se redovnik javno obvezuje prakticirati evanđeoske savjete, bitno je *jedno totalno posvećenje Bogu*, koji postavlja redovnika na službu Crkve i uključuje, po svojoj naravi, da je vječan.

Već po Sakramentu sv. Krista kršćanin je utjelovljen u Isusa Krista. U krepost ovog utjelovljenja, njegova ljudska narav, obogaćena darovima božanske milosti, posvećena je

kultu Boga i određena nastaviti *Kristovu: prosvjetiteljsku, otkupiteljsku posvećujuću misiju*, čiji on postaje član. Preko redovničkog zavjetovanja, vjernik uklanja sve zapreke koje bi mu mogle priječiti ostvarenje njegova kršć. zvanja.

Caritas orijentira život redovnika prema svrsi same egzistencije Isusa Krista koja je bila: *Kult Boga i prosvjetiteljska i posvećujuća akcija među ljudima*. Ovu Kristovu misiju Crkva ima zadaću izvoditi na zemlji. Crkva, koja u ime Boga prima javne zavjete redovnika, posvećuje ga na službu svoje vlastite misije na zemlji: »odavle dužnost, za njega - raditi prema vlastitim snagama i prema vlastitom zvanju bilo preko molitve, bilo preko efektivne aktivnosti, utemeljiti i učvrstiti Kraljevstvo Božje u dušama, i proširiti ga posvuda po svijetu«. (*Lumen gentium*, br. 44).

Dakle redovničko posvećenje nije orijentirano samo za vlastito dobro redovnika nego i za opće dobro Crkve i na ostvarenje biti redovničkog života, bez da su, za taj cilj, neophodno potrebna vanjska djela apostolata. Kontemplativci, na pr. primjerom svoga života, žrtvom zahvalnicom poklanjaju Bogu bez prestanka, svojim zagovorom i svojim ujedinjenjem s žrtvom Kristovom, na eminentan način, apostolsku funkciju njihova redovničkog zvanja. (»*Perfectae caritatis*« br. 7).

Jedno ovako totalno posvećenje Bogu mora biti, po svojoj prirodi - *vječno*.

Ljubav, zaista, koja nadahnjuje ovako posvećenje, je takvo da navede redovnika da se liši mogućnosti staviti pod znak pitanja svoj totalni dar. Ocijepljenje, koje traži ovako posvećenje, ne podnosi da redovnik, poslije nego se potpuno dao na službu Bogu, pokuša otrgnuti jedan dio vlastitih osjećaja, vlastitih misli, vlastite aktivnosti. Bez sumnje, u izvanrednim slučajevima, Crkva će moći redovnika dispenzirati, koji je bilo radi vlastitog grijeha, bilo radi kojeg drugog motiva, postao nesposoban vršiti ono što je obećao. Ali ove izvanredne dispense ne priječe da redovničko posvećenje bude *totalno i definitivno*.

Jedan čin ovako važan i odlučan ne može se izvršiti, a da kandidat za redovnički život nije postigao *dovoljnu zrelost*, i *ljudsku i duhovnu*, koja ga sama čini sposobnim primiti, u punoj svijesti, obvezu do smrti. On mora jasno upoznati posebnu vrstu života svoga Istituta u kojem će provoditi svoj život posvećen Bogu.

2. *Priprava duga, postepena i odgovarajuća fizionomiji svakog Istituta.* Priprava za redovničko zavjetovanje ima 2 etape: *Novicijat* i period *privremene kušnje* koji teče između svršetka novicijata i polaganja vječnih zavjeta.

S novicijatom se otvara redovnički život: on je njegova inicijacija.

»Bio bilo kakav cilj pojedinog redovničkog Istituta, novicijat ima za glavni cilj uputiti novicu o temeljnim zahtjevima redovničkog života i o praksi, u vidu savršene ljubavi, evanđeoskih savjeta čistoće, siromaštva i poslušna«.

Ipak treba potsjetiti da su uvjeti, u kojima je redovnik pozvan živjeti duhovni život vrlo različiti bilo da je on stupio u čisto kontemplativni Red ili u jednu redovničku Obitelj, posvećenu apostolskoj akciji ili kojoj dobrotvornoj ustanovi. Dosad je život u novicijatima za sve kandidate bio bitno isti. Novica, živeći rigorozno odijeljen od svijeta, bez ikakve vanjske aktivnosti, posvećivao se vlastitoj nutarnjoj formaciji i učio je upoznati zahtjeve redovničkoga života u meditaciji, molitvi i duhovnom čitanju.

Međutim, učinilo se da, u Istitutima, posvećenim apostolatu, novicijat mora uskladiti s načinom života redovničke Obitelji koju je novica odabrao. Zaista, vrlo je važno da, već od početka redovničkog života, novica shvati i prihvati temeljni problem njegova budućeg života: *Ujedinjenje kontemplacije s akcijom.* Zato, kroz godinu novicijata, starješine će moći uvesti posebne periode, da ih provedu s novicima izvan novicijata. U vrijeme ovih perioda novice će moći upotrijebiti svoju ljudsku formaciju i upoznati ambijenat koji će kasnije biti pozornica njihova apostolata - evangelizacije vjernika. (*»Perfectae caritatis«*, br. 2). Ali se ne smije izvrnuti njihova prvotna svrhovitost: formacija za život jedinstva s Bogom u akciji, preko koje se oni (novice) uključuju u vlastitu svrhovitost novicijata koja sastoji u sticanju adekvatne formacije u redovničkom životu u njihovu Istitutu. Starješine će morati strogo poštivati ovaj cilj svog »eksperimenta«. Onome koji bi se čudio za ustanovu ovih perioda izvan novicijata, treba spomenuti da ih je predviđao sv. Ignacij u vidu: hodočašća, asistencije u bolnicama, prisustvovanju pučkim misijama i raznim oblicima sv. službe.

Poslije novicijata, formaciju se mora nastaviti sve do svećanih, vječnih zavjeta koji će biti najmanje 3 godine poslije svršenog novicijata, a najviše poslije 9 godina.

Postavljen je i problem *privremenih* zavjeta, još od vremena pontifikata Pija IX. Oni su imali prednost što su kandidata ucijepljivali u redovničko stanje.

Može ih se i zadržati. Ali ovakovi privremeni zavjeti imaju i velike poteškoće: Vrijede privremeno, ali oni koji ih polažu imaju direktnu nakanu za njihovu vječnost. Uz to, lakoća kojom se za njih dobiva dispensa, umanjuje im cijenu. Stoga su neki mišljenja da se dokinu, da ih se zamijeni jednostavnim *obećanjem* Redu, *zakletvom* itd. Da se kandidata pripravi, iz ovog privremenog redovničkog stanja, za vječne zavjete, nužno je prakticiranje evanđeoskih savjeta u vidu savršene ljubavi.

Starješine će moći dopustiti kandidatima *privremena* odsustva u pojedinačnim slučajevima u cilju kušanja zvanja i rješenja poteškoća koje bi ga mogle kolebati pred definitivni vječni zavjet.

U jednu riječ, Instrukcija nije ništa mimoišla da pruži kandidatu za redovnički život *mogućnost* pripreme, s punom sviješću odgovornosti, za definitivnu odluku vječnih zavjeta.

Fra Krsto Kržanić

PROBLEM MLADIH

Danas se govori i piše o novoj revolucionarnoj mladeži, mladeži koja protestira. Svjedoci smo raznih manjih neobičnih pojava u njihovu vladanju, a bili smo svjedoci i javnih manifestacija u kojima su se studenti izjašnjavali protiv raznih negativnih pojava u društvu, posebno u onome što se ticalo njihova života i rada. Nisu pošteđene nikakve ideologije niti društveni sistemi. Istok, zapad, sjever i jug, čitava kugla zemaljska osjetila je val mlade generacije koja tek nastupa u život i traži nove putove za rješavanje društvenih neprilika i koja se bori za jedan novi i bolji svijet.

Želim se zadržati na psihološkoj oprečnosti između dvaju stadija ljudskog života, između mladenačke i zrele dobi, između starih i mladih, sa svrhom da pronađemo, koliko je moguće, istinske razloge ovim pojavama i da sagledamo nutarnji mehanizam života u razvoju.

Poznato nam je da naši stariji često naglašavaju pogreške mladih i da često puta sva njihova kritika ostaje na tom da se naljute na tu neshvaćenu generaciju a da ništa pozitivno ne poduzmu.